

Поводом „Лоших изговора за некоришћење ћирилице“

Редован сам читалац ћириличне „Политике“ коју сматрам најбољим дневним листом у овом делу Европе. Исто мишљење бих имао и да се „Политика“ штампа латиницом (што и чини, као опцију, у свом онлајн издању). Имам веома лоше мишљење о неколико таблоида који се штампају латиницом, а имао бих га и да се штампају ћирилицом.

Кад се службено (као судски преводилац) или као грађанин обраћам државним органима, користим прописано ћирилично писмо. У приватној комуникацији користим оба писма и с тим немам никакав проблем, као ни они којима пишем.

На фотографијама Београда између два светска рата, има их на интернету на много места, види се да је Кнез Михаилова улица и тада имала заступљену ћирилицу и латиницу готово као данас. Филмски плакати су листом на латиници, још тада. Гледам и сведочанство четвртог разреда основне школе из Голупца на Дунаву (Србија) издато ученику рођеном 1925. (мом тасту) и видим да је формулар сведочанства одштампан напореда на оба писма, чак и на обе варијанте: историја/povjest.

Мојој генерацији, генерацији мојих родитеља и генерацији њихових родитеља, двоазбучност је део идентитета, националног, етничког и личног. Идентитета који се мења, споро и у времену готово неприметно, али непрекидно. Треба ли да се одрекнем резултата Вукове реформе зато што је он, чак и у Бечу, носио турски фес? Или да поричем државотворне заслуге кнеза Милоша Обреновића који је преко феса носио и чалму?

Лингвисти знају да судбина језика не зависи од писма. Писмо јесте део идентитета, али је језик онај много важнији део, много мање подложен променама. Могли бисмо исто рећи и за религију, с тим што је она мањег обухвата од језика. Немачки језик је остао немачки и кад је напустио готицу, и румунски кад је напустио ћирилицу, и турски кад је напустио арапско писмо. Ми, по мом мишљењу, имамо привилегију да су нам два писма део идентитета, не напуштајући ни једно од та два, и у томе нисмо усамљени, довољно је погледати понуду писама у рачунарским програмима Мајкрософта, где многи језици имају сличан избор. Утолико је наш идентитет уверљивији јер садржи додатни елемент различитости.

Писати ћирилицом, наравно, не значи нужно национализам, али став да сви *морамо* да пишемо *само* ћирилицом и у приватној комуникацији (а ту спада и сва комерцијална комуникација изван оне с државним органима и између њих), да бисмо заслужили поштовање нашег личног идентитета, јесте секташки став и недопустив атак на етнички и лични идентитет. Или треба сад да почнемо да прозивамо и све оне суграђане који једу пицу, банане, Шварцвалд тарту, пију америчку Кокаколу или турску бозу, тврдећи да тако уништавају српски идентитет? Етнички идентитет се не заслужује и не условљава, а поготово се не гради принудама.

Ни ћирилицу ни латиницу нису потребни никакви аргументи, поготово не они неозбиљни, о привлачности за туристе, о терапијском деловању на очи и слични, али ни они псеудонаучни о наводно судбинској вези језика и писма. Нико нема тапију на идентитет, сви смо ми креатори идентитета, а могућност избора темељ је сваке слободе. Бесмислено је често постављано питање „Шта фали онима који имају само једно писмо?“ – Ништа, наравно. Право питање је шта фали нама с два писма.

Владимир Павловић, преводилац